

Addendum: Worst case benadering

Oranjestraat 11 Groenlo

In het kader van de Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Addendum: Worst case benadering Oranjestraat 11 Groenlo

In het kader van de Wet Natuurbescherming - *soortenbescherming*

In opdracht van:

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur:
Collegiale toetsing:
Veldwerk:

Datum: mei 2021 - WS

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: Voorzijde van het bedrijfsgebouw.

*Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl*

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. OMVANG VAN DE POPULATIE VLEERMUIZEN	5
3. GEWONE DWERGVLEERMUIS	6
3.1 Gevolgen voor de functionaliteit	6
3.2 Mogelijke effecten	6
4. MITIGATIE EN COMPENSATIE VLEERMUIZEN	7
4.1 Tijdelijke verblijfplaatsen	7
4.2 Sloop	7
4.3 Tijdens de sloop	9
4.4 Definitieve verblijfplaatsen	9
5. AFWEGING	10
5.1 Ontheffing Wet Natuurbescherming	10
5.2 Vleermuisonderzoek	10

1. AANLEIDING EN DOEL

Op de locatie Oranjestraat 11 is voornemens een bedrijfspand te slopen. Op het perceel ontstaat hierdoor de mogelijkheid voor de bouw van een nieuwe woning.

Om de ontwikkelingen binnen het plangebied mogelijk te maken wordt een omgevingsvergunning met projectafwijking aangevraagd. Een van de onderdelen bij de omgevingsvergunning is de aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten. Om de procedure niet onnodig te vertragen is gekozen voor een worst case benadering waarbij een maximale compensatie plaats vindt op basis van de gebouwenkenmerken en expert judgement.

Op de locatie is in april 2021 in het kader van de Wet Natuurbescherming (Wnb) een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd. Hierbij is vastgesteld dat het te slopen gebouw in potentie mogelijkheden biedt voor verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis - *Pipistrullus pipistrellus*. Voor het borgen van voldoende en geschikte verblijfplaatsmogelijkheden van deze vleermuissoort, is onderliggende worst case scenario opgesteld. Bij dit scenario wordt eerst op basis van de kenmerken van het gebouw vastgesteld wat de omvang is van de mogelijk aanwezige populatie om vervolgens op basis van deze aanname het werkprotocol met mitigatie en compensatiedoelen op te stellen. De voorwaarden uit deze worst case benadering kunnen vervolgens worden opgenomen in de omgevingsvergunning als voorwaarden voor de realisatie van de plannen.

Overige beschermde soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen kunnen op voorhand worden uitgesloten. Deze afwegingen zijn opgenomen in de rapportage van het quickscan natuuronderzoek. Onderliggende rapportage is opgesteld als addendum bij de quickscanrapportage¹. Voor algemene beschrijving van het plangebied en overige soortgroepen wordt daarom verwezen naar betreffende rapportage.

¹ 2021. Quickscan natuuronderzoek Oranjestraat 11 Groenlo. Rapportnummer: 211349. Ecochore Natuurtechniek.
Ecochore Natuurtechniek

2. OMVANG VAN DE POPULATIE VLEERMUIZEN

Voor vleermuizen geldt dat het pand geschikte mogelijkheden heeft als potentiële verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis. Voor andere gebouwbewonede soorten als laatvlieger en gewone grootoorvleermuis zijn de enige potentiële invliegopeningen (open stootvoegen en enkele iets kierende dakranden) te smal en is de potentiële verblijfsruimte in de spouw niet geschikt (met name voor gewone grootoorvleermuis). Daarnaast is vooral voor gewone grootoorvleermuis (een soort met een relatief beperkte actieradius en gespecialiseerde foerageertechniek - 'gleener') de directe omgeving als foerageergebied onvoldoende geschikt waardoor mede hierom een verblijfplaats kan worden uitgesloten. Ook voor overige vleermuissoorten zijn geen geschikte mogelijkheden voorhanden.

Voor gewone dwergvleermuis zijn slechts aan de zijde van de Oranjestraat twee haaks op elkaar staande delen van muren met spouw als potentieel geschikt als verblijfplaats. Overige gebouwdelen hebben op enkele kierende dakranddelen na, geen geschikte invlieg- en verblijfplaatsmogelijkheden.

De bedoelde spouwmuren van het gebouw staan met elkaar in verbinding. De dieren zullen hierdoor afhankelijk van temperatuur en vocht beide delen kunnen gebruiken. Doordat overige aansluitende delen bestaan uit steensmuren zijn verblijfplaatsmogelijkheden beperkt tot de twee geveldelen aan de zijde Oranjestraat en de dakrand.

In de quickscanrapportage is aangegeven dat het gebouw voor gewone dwergvleermuis verschillende functies kan vervullen. In het beperkte potentieel in gebruik zijnde deel van het gebouw, ontbreekt het aan voldoende massa als microklimaatbuffering om als massawinterverblijf te kunnen fungeren. Deze functie kan dan ook op voorhand worden uitgesloten. Een enkel overwinterend individu kan niet worden uitgesloten.

Gezien de locatie en constructie is het het meest aannemelijk dat het gebouw een zomer- of paarverblijfplaats heeft van een tot enkele individuen. Een beperkte kraamgroep van meer dan 10 dieren kan echter op voorhand niet worden uitgesloten.

3. GEWONE DWERGVLEERMUIS

3.1 Gevolgen voor de functionaliteit

Vastgesteld is dat het pand mogelijk geschikt is voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus Pipistrellus*). Vastgesteld is ook dat alleen enkele muren geschikt zijn en dat de vleermuizen hier verschillende typen verblijfplaatsen kunnen hebben. Als groepsgrootte wordt als worst case meer dan 10 dieren aangehouden.

Verblijfplaatsen

Door de sloop van het gebouw verdwijnen voor gewone dwergvleermuizen mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze soort beschikt over een netwerk van verblijven waarvan in dit scenario wordt aangenomen dat dit pand hiertoe behoort. Door de ontwikkelingen komt de populatie niet in gevaar maar het verloren gaan van de verblijfplaatsen moet worden voorkomen.

Omdat sloop en nieuwbouw niet in korte tijd gerealiseerd kan worden, is er sprake van een aantasting van zomer- en paarverblijf en mogelijk een klein kraam- of winterverblijf.

Foerageergebied

Bij het slopen van het huidige pand en bouwen van een woning zal ook de omgeving in de huidige vorm veranderen. De sloop heeft echter geen gevolgen voor de mogelijkheid voor de dieren om te foerageren. De omgeving is sterk verhard en biedt vrijwel geen foerageermogelijkheden.

De gewone dwergvleermuis is zeer flexibel in het gebruik van de omgeving en de ingreep in de omgeving is dusdanig beperkt (binnen de bebouwde kom) dat hier geen sprake is van een aantasting van het foerageergebied.

Vliegroute

De gewone dwergvleermuis is zeer flexibel in het gebruik van de omgeving en de ingreep is dusdanig beperkt dat hier geen sprake is van een aantasting van een eventuele vliegroute.

Samengevat

- Het slopen van het pand heeft gevolgen voor de verblijfplaats van gewone dwergvleermuis. De functies van zomer-, kraam-, paar- en winterverblijf komen te vervallen. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming waardoor maatregelen noodzakelijk zijn.
- De sloop en de herontwikkeling hebben geen gevolgen voor de functionaliteit van het foerageergebied.
- De sloop en de herontwikkeling hebben geen gevolgen voor een vliegroute.

3.2 Mogelijke effecten

De effecten die kunnen optreden bij het slopen van het pand zijn:

- Tijdelijk of permanent aantasten van zomer-, paar-, winter- en kraamverblijfplaatsen (artikel 3.5 lid 4 Wnb).
- Het doden van individuen (artikel 3.5 lid 1 Wnb).
- Het verstoren van individuen (artikel 3.5 lid 2 Wnb).

De aantasting van de vaste rust- en verblijfplaatsen is tijdelijk doordat na de herbouw van de woning weer nieuwe permanente verblijven aanwezig zijn. Het doden van individuen moet worden voorkomen door het zorgvuldige en op een juist tijdstip slopen van het pand.

Het slopen van gebouwen heeft nooit tot doel gewone dwergvleermuizen opzettelijk te verontrusten. Door dit op een zorgvuldige wijze uit te voeren worden de vleermuizen passief uit het pand verwijderd.

4. MITIGATIE EN COMPENSATIE VLEERMUIZEN

De sloop van het pand veroorzaakt een verstoring en vernietiging van een verblijfplaats en daarmee een overtreding van de Wet Natuurbescherming. Op geen enkel moment in het planproces mogen vleermuizen schade oplopen. De genoemde maatregelen in dit hoofdstuk zijn daardoor noodzakelijk om schade aan deze dieren te voorkomen. Bij deze activiteit zijn drie fases te onderscheiden. Dit zijn:

- de fase van de sloop
- de periode tijdens de bouw
- de periode na de bouw

Voor gewone dwergvleermuizen dienen per verloren verblijfplaats vier nieuwe verblijven te worden aangelegd. In totaal moeten daardoor 4 verblijven tijdelijk en permanent worden aangeboden. Alle vier verblijven moeten de verblijfplaatsfuncties kunnen overnemen.

4.1 Tijdelijke verblijfplaatsen

Binnen een straal van maximaal 200 meter is gezocht naar mogelijkheden voor 4 nieuwe tijdelijke verblijfplaatsen. Hierbij is gekozen voor 4 kasten. De vier kasten zijn in april 2021 aan een naast staand gebouw aangebracht - zie figuur 1. Voor het ophangen van de kasten is toestemming verleend door de eigenaar.

Uitgangspunten kasten:

Omdat het hier om een mogelijk grotere groep vleermuizen gaat zullen de kasten ook een groot formaat moeten hebben van minimaal 70 cm hoog en 50 cm breed en zijn voorzien van minimaal 3 compartimenten. Kleinere kasten kunnen worden gecombineerd tot een grotere kast.

Voor het plaatsen van kasten gelden onderstaande aandachtspunten:

- De kasten liggen buiten het werkterrein;
- Invliegopeningen mogen niet worden aangelicht;
- De invliegopeningen zijn boven de 3 meter hoogte;
- De vrije ruimte onder de invliegopening bedraagt minimaal 1 meter;
- De verblijfplaatsen worden zes maanden voor het slopen opgehangen.

4.2 Sloop

De periode van uitvoering voor het slopen is vooralsnog niet exact vastgelegd waardoor afstemming op de ecologie van gewone dwergvleermuis mogelijk is.

In de winterperiode zijn vleermuizen in winterslaap. In deze periode zijn de dieren lethargisch waardoor de sloop in deze periode directe schade tot gevolg zal hebben en daardoor (zonder gerichte maatregelen) niet is toegestaan. In beginsel geldt als winterperiode de periode 1 november tot 1 april. Ook de kraamperiode (15 mei-15 juli) geldt als zeer kritieke periode waardoor maatregelen buiten deze periode moeten worden toegepast.

Voorafgaande aan de sloop dient het gebouw ongeschikt gemaakt te worden zonder de vleermuizen actief te verjagen. Zoals aangegeven is de verblijfplaats aanwezig in de spouwmuur, en mogelijk enkele beperkte delen bij dakrandbetimmeringen, en zijn in- en uitvliegopeningen aanwezig aan de bovenzijde van de muur in open stootvoegen.

Doordat het gebouw zal worden gesloopt zullen kort voor de daadwerkelijke sloop forse gaten in de muren worden aangebracht (boven en onder) en zal de dakrandbetimmering (deels) worden verwijderd of opengewerkt waardoor tocht in de spouwmuur en achter de betimmering ontstaat en deze plekken als verblijfplaats ongeschikt worden. Hierdoor zullen eventueel aanwezige vleermuizen passief worden gedwongen de verblijfplaats te verlaten.

Voorafgaande (maximaal enkele dagen voorafgaande) aan de daadwerkelijke start van de sloop van het gebouw wordt, na het toepassen van de werende maatregelen, gecontroleerd op aan- of afwezigheid van vleermuizen door een vleermuisdeskundige. Hierdoor wordt een maximale inspanning geleverd om schade aan individuen te voorkomen.

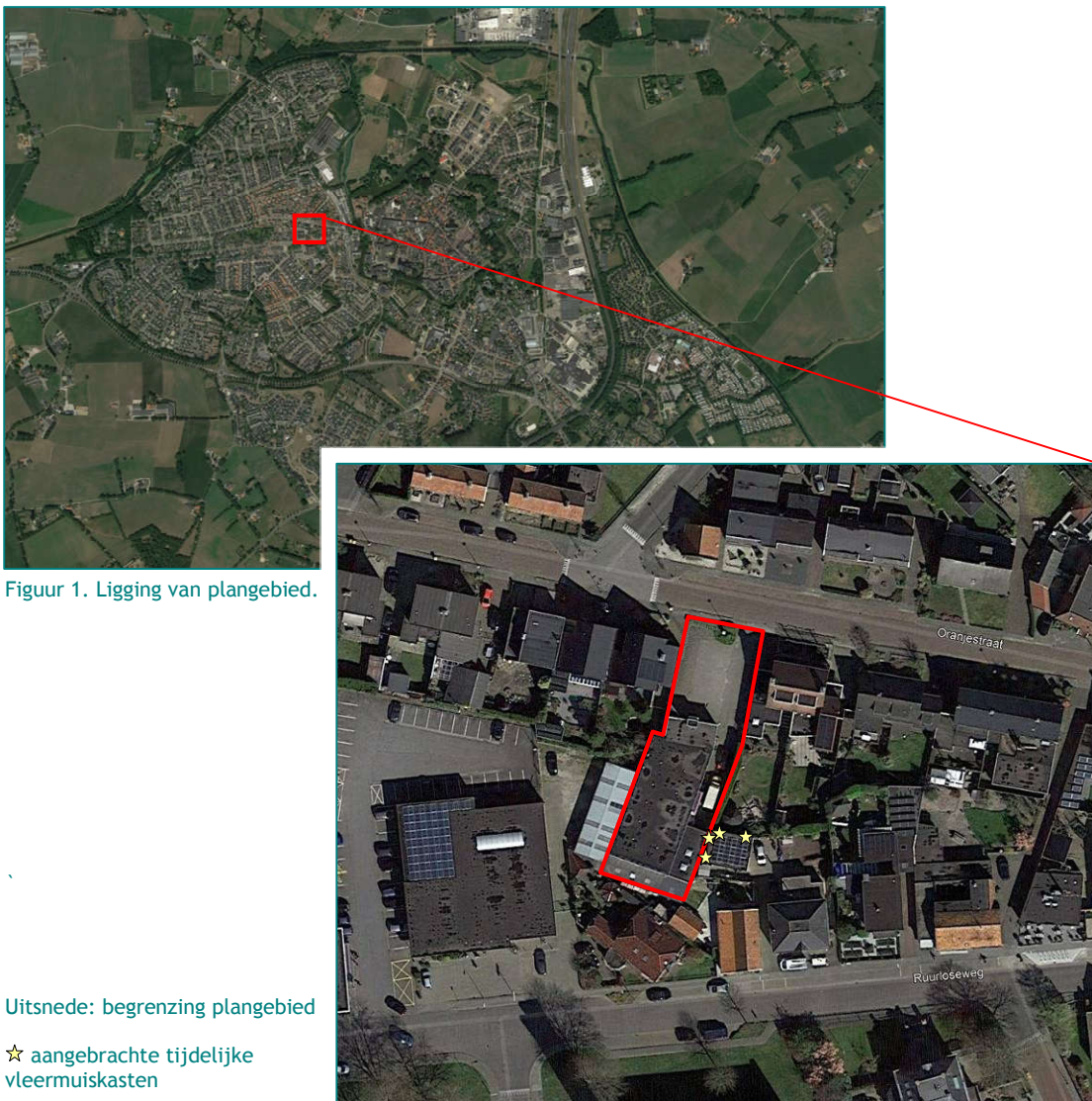
Nadat het pand ongeschikt is gemaakt en is vrijgegeven door een ecooloog, kan het pand worden gesloopt. Indien buiten de winter- en kraamperiode de werende maatregelen worden getroffen is in principe ook sloop in de winter- en kraamperiode mogelijk.

Indien tijdens de sloop alsnog vleermuizen worden aangetroffen dan moeten de werkzaamheden direct worden gestaakt en moet een deskundige worden ingeschakeld.

Voor het zorgvuldig slopen worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De werende maatregelen worden uitgevoerd buiten de meest kritieke periode van vleermuizen:
 - Niet in de winterperiode (1 nov - 1 april)
 - Niet in de kraamperiode (15 mei - 15 juli)

Bij het treffen van geschikte werende maatregelen voorafgaande aan deze kritieke perioden kan de sloop wel in de kritieke perioden worden uitgevoerd.
- Het ongeschikt maken van de spouwmuren:
 - Hiervoor worden gaten gemaakt in de spouwmuren op een dusdanige wijze dat het microklimaat wordt verstoord. Licht en lucht moeten de spouw kunnen binnendringen.
- Het ongeschikt maken van dakrand met betimmering;
 - Verwijderen van daktrimmen zodat in eveneens tocht ontstaat.
 - Het ongeschikt maken door delen van de dakrandbetimmering te verwijderen.
- Deze werkzaamheden moeten minimaal vijf dagen voor de sloop worden toegepast.
- Toepassen werende maatregelen alleen bij avondtemperaturen hoger dan 10 °C.

Figuur 1. Ligging van plangebied.

Uitsnede: begrenzing plangebied

★ aangebrachte tijdelijke
vleermuiskasten

4.3 Tijdens de sloop

Ten aanzien van de tijdelijke kasten zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- De locatie van de vervangende verblijfplaatsen mag niet worden verlicht. De bouw- en veiligheidsverlichting die wordt toegepast moet gericht zijn op het bouwobject en mag geen uitstraling hebben naar andere delen van het terrein (vleermuiskasten) die voor vleermuizen zijn aangewezen.
- Werkzaamheden moeten zo min mogelijk in de directe omgeving van de kasten worden uitgevoerd.
- Doordat de kasten dicht op het projectgebied hangen, zal zorgvuldig moeten worden gewerkt om schade en verstoring te voorkomen.
- De bescherming van de kasten moet voldoende worden geborgd. De bescherming tijdens de bouw mag het in en uitvliegen van de dieren niet belemmeren.

4.4 Definitieve verblijfplaatsen

Voor de permanente verblijven zijn meerdere mogelijkheden voorhanden. De keuze voor een oplossing heeft naast de technische ook een esthetische component. In de brochure vleermuis vriendelijk bouwen staan diverse mogelijkheden beschreven. Deze brochure is vrij te downloaden via www.zoogdiervereniging.nl.

Voor alle mogelijkheden geldt dat ook in de permanente situatie 4 locaties aanwezig moeten zijn onder overeenkomstige condities als bij de huidige verblijfplaatsen.

Het Bouwbesluit biedt hiervoor mogelijkheden op grond van artikel 3.69. Hierin is opgenomen dat het onder voorwaarden is toegestaan om voor dieren die beschermd zijn in de Wet natuurbescherming ruimten te creëren in gebouwen.

Op 4 locaties moeten de vleermuizen een mogelijkheid hebben om een verblijf te zoeken. Doordat de huidige verblijfplaatsen in de spouwmuur of dakrand aanwezig zijn, is de meest voor de hand liggende optie om verblijfplaatsen in de spouwmuur van de nieuwe woning te realiseren.

Hierbij is het het meest gewenst om de spouwmuur op enkele plekken aan de bovenzijde van de muren te voorzien van open stootvoegen en deze niet af te sluiten middels bijvoorbeeld een bijenbekje. Door aan elke zijde van de woning minimaal 2 stootvoegen van 1,5 cm open te laten, ontstaan diverse mogelijkheden voor alle verblijfplaatstypen van vleermuizen.

Indien in de nieuwbouw dit qua constructie niet mogelijk is, kan worden gekozen voor inmetsekkasten, afgestemd op de uitkomsten van het uit te voeren vleermuisonderzoek zoals voorafgaande aan de sloop wordt verricht. Voor de definitieve keuze en voorwaarden dient de bouwtekening voorafgaande aan de bouw met een vleermuisdeskundige te worden doorgesproken om voldoende en de juiste verblijfplaatstypen in de nieuwe woning te borgen.

Onderstaande aandachtspunten zijn hierbij belangrijk:

- De toegang tot de permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen mogen niet door lampen worden beschenen. De invliegopening moet donker zijn en blijven.
- Evenals bij het plaatsen van de tijdelijke kasten moet voor het verwijderen van de tijdelijke kasten een periode van 3 maanden worden aangehouden nadat de nieuwe woning geheel gereed is.
- Voordat de tijdelijke kasten worden verwijderd dienen deze te worden gecontroleerd op gebruik. Indien hiervan sprake is dienen ongeschikt gemaakt te worden totdat de dieren zelfstandig zijn vertrokken.
- De nieuwe voorzieningen dienen duurzaam te worden behouden en te kunnen functioneren.
- De nieuwe voorzieningen moeten op hun effectiviteit worden gemonitord.

5. AFWEGING

In deze worst case benadering is uitgegaan van mogelijke zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het te slopen gebouw. Verblijfplaatsen van overige beschermde soorten is in deze fase uitgesloten waardoor hiervoor geen nadere maatregelen noodzakelijk zijn.

Door de beschermde status van vleermuizen mag het leefgebied niet (tijdelijk) verslechteren door bijvoorbeeld het wegnemen van verblijfplaatsen. Hierdoor is gezocht naar mogelijkheden om tijdens de sloop en nieuwbouwfase enkele tijdelijke kasten en in de definitieve fase permanente voorzieningen, in het gebied aan te brengen. Op deze wijze blijft het aantal verblijfplaatsen geborgd en wordt voldaan aan de voorgeschreven 1:4 compensatieverhouding. Ten aanzien van vlieggeleiding en foerageergebieden zal geen significante verandering optreden waardoor hiervoor geen maatregelen zijn opgesteld.

Door het toepassen van de in deze worst case benadering beschreven maatregelen blijft de populatie van gewone dwergvleermuizen behouden waardoor de gunstige staat van instandhouding is geborgd. Eveneens wordt schade aan individuen voorkomen.

5.1 Ontheffing Wet Natuurbescherming

Voor het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen in het te slopen gebouw is een ontheffing van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk. Door het toepassen van alle onderdelen in deze worstcase benadering, kan conform het huidige afwegingskader van de provincie Gelderland worden aangenomen dat een ontheffing daadwerkelijk zal worden verleend.

5.2 Vleermuisonderzoek

Deze worst case benadering is opgesteld ter voorkoming van vertraging van de lopende procedure voor een noodzakelijke Omgevingsvergunning.

Gelijktijdig is een gericht vleermuisonderzoek opgestart dat conform het geldende vleermuisprotocol 2021 zal worden uitgevoerd in de periode mei-september 2021.

Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek kunnen de permanente maatregelen op maat worden uitgevoerd in de nieuwbouwplannen. Gezien de doorlooptijd van de procedure en huidige planning voor de ontwikkelingen, is hiervoor voldoende tijd aanwezig.

